

Sygn. akt I UK 108/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn

w sprawie z odwołania L. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.
o prawo do renty rodzinnej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 września 2014 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 17 października 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adwokata M. M. 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powódce z urzędu, podwyższoną o stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 17 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) w sprawie z odwołania L. D. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. o prawo do renty rodzinnej, oddalił apelację ubezpieczonej.

Ubezpieczona zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. W wyniku wezwania do uzupełnienia braków formalnych skargi kasacyjnej pełnomocnik skarżącej złożył pismo procesowe z 17 lutego 2014 r., w którym zawarł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istotne zagadnienie prawne oraz jego uzasadnienie, w którym odniósł się do stanu faktycznego sprawy oraz

wskazał, że warto zwrócić uwagę na art. 180 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 195 pkt 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) zgodnie, z którym osoby, którym w dniu wejścia w życie tej ustawy przysługują renty rodzinne na podstawie ustawy z dnia 1 lutego 1983 o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin zachowują prawo do tych świadczeń, ustalonych w wysokości przed dniem wejścia w życie ustawy. Zdaniem pełnomocnika podniesiony zarzut naruszenia prawa materialnego jest zasadny, gdyby uznać, że w powyższej sytuacji o ustaleniu prawa do renty powinien decydować wniosek złożony w ustawowym terminie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji. Artykuł 398⁴ k.p.c. określa wymogi formalne skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna powinna, poza spełnieniem wymagań przewidzianych dla pisma procesowego, zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie oraz wniosek o uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia i zmiany (art. 398⁴ § 1 k.p.c.).

Istotą wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia jest wykazanie przez skarżącego okoliczności, które podlegają rozważeniu przez Sąd Najwyższy podczas przedsądu, czyli wstępnego badania sprawy, mającego na celu stwierdzenie występowania jednej z przesłanek skargi, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przesłankami tymi są: 1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, 2) potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) nieważność postępowania lub 4) oczywista zasadność skargi. Podstawowym celem instytucji przedsądu jest bowiem rozważenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi

kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wywodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., sygn. II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., sygn. II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., sygn. I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z dnia 14 lutego 2003 r., sygn. I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., sygn. III SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ograniczono się jedynie do przytoczenia występujących w ocenie skarżącej w sprawie wątpliwości, bez sformułowania pytania prawnego. Ani we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz ani w jego uzasadnieniu nie zostało zatem sformułowane zagadnienie prawne. Kwestia istnienia zagadnienia prawnego uchyla się więc spod

oceny Sądu Najwyższego dokonywanej na etapie przesądu. Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi kasacyjnej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego. Sąd Najwyższy w ramach przesądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., sygn. III UK 10/11, LEX nr 1124105).

Zauważyć też należy, że zgodnie z literalnym brzmieniem art. 180 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) przepis ten nie dotyczy nabycia prawa do renty pod rządami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (pierwotny tekst: Dz.U. z 1983 r. Nr 5, poz. 32 ze zm.), lecz jedynie zachowania prawa do renty w wysokości już ustalonej na podstawie ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin ze zmianami wysokości wynikającymi z art. 180 ust. 1 powołanej ustawy in fine (por. dotyczący art. 181 ustawy wyrok Sądu Najwyższego z 11 lutego 2005 r., I UK 169/04, OSNP 2005 nr 18, poz. 288).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej w postępowaniu kasacyjnym orzeczono na podstawie § 19 i 20 w związku z § 13 ust. 4 pkt 2 w związku z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).

